



REFERAT AF MØDE I VIDENSRÅD FOR FOREBYGGELSE 3. FEBRUAR 2014

Til stede: Morten Grønbæk (formand og mødeleder), Bente Klarlund Pedersen, Christian Mølgaard, Ewa Roos, Finn Diderichsen, Inge Tetens, Jette Jul Bruun, Kjeld Hermansen, Mogens Lytken Larsen, Pernille Due, Peter Lange og Philippe Grandjean.

Fra sekretariatet: Mette Lolk Hanak, Peter Aagaard, Siff Malue Nielsen og Eva Baadsgaard (referent)

Afbud: Anelli Sandbæk, Kim Overvad, Kristian Overgaard og Merete Nordentoft

1. Velkomst og siden sidst

Formanden bød velkommen og orienterede om nyt siden sidst, herunder at der er udpeget ny minister for sundhed og forebyggelse, og at de nationale mål for danskernes sundhed nåede at blive offentliggjort under den tidligere minister - der er i målene bl.a. gode takter i forhold til social ulighed og mental sundhed både hos børn og voksne, mens andre mål kunne være mere ambitiøse, fx vedr. tobak.

Siff Malue Nielsen orienterede om offentliggørelsen af rapporten "Skal overvægtige voksne tabe sig?". DR Nyheder lavede indslag i både radio og tv. Videnskab.dk havde en stor nyhed og lavede en live-chat med Kim Overvad. Rapporten fik også god omtale på diverse faglige sites. Lægeforeningen arrangerede et velbesøgt medlemsmøde, hvor Thorkild IA Sørensen holdt oplæg om rapportens resultater med efterfølgende debat.

Formanden orienterede kort om den øvrige presse, kommunikation samt diverse oplæg med afsæt i Vidensrådets arbejde.

Nyt fra Sundhedsstyrelsen

Jette Jul Bruun orienterede om, at der er offentliggjort yderligere to forebyggelsespakker om hhv. overvægt og stoffer, og at Sundhedsstyrelsen ser frem til Vidensrådets rapport om hash.

Center for Forebyggelse i praksis under KL har kortlagt implementeringen af forebyggelsespakkerne i kommunerne. Der er stor forskel på implementeringen kommunerne imellem og på implementeringen af de enkelte forebyggelsespakker. Forebyggelsesarbejde på tværs er vanskeligt, det er primært sundhedsområdet, der kender pakkerne. 50-70 % af kommunerne har ambition om at implementere alle pakkerne.

Der er ved at blive lavet vejledning til regionernes nye sundhedsaftaler med kommunerne, som også omfatter patientrettet forebyggelse.

Der er i finansloven afsat 120 mio. kr. til partnerskaber, der skal medvirke til at realisere de nationale mål.

2. Status fra arbejdsgrupperne

Mental sundhed blandt unge. Pernille Due orienterede om status. Rapporten forventes færdig i maj.

Philippe Grandjean spurgte, om det prænatale bliver behandlet i rapporten, hvis ikke, tilbød han at skrive et kort afsnit om de giftstoffer, der kan påvirke den mentale sundhed. Pernille Due og Philippe aftaler nærmere.

Supermotion. Peter Aagaard orienterede om status. Rapportudkast er klar til kommentering i rådet ultimo februar. Karakteristika for en supermotionist vil fremgå af rapporten.

Bente Klarlund holder oplæg om dele af rapporten i Dansk Medicinsk Selskab sammen med Mette Aadahl, der er medforfatter på rapporten om stillesiddende adfærd.

En god idé til efterfølgelse er at kombinere Vidensrådets temaer i andre sammenhænge.

Søvn og sundhed. Mette Lolk Hanak orienterede om, at der var møde i arbejdsgruppen samtidig med rådsmødet. Bortset fra to kapitler om hhv. kræft og diabetes er rapportens indhold på plads. Den forventes færdig til maj.

Cannabis - forbrug, misbrug og sundhedskonsekvenser. Mette Lolk Hanak oplyste, at 3. udkast er klar. Rapporten forventes også færdig til maj. Peter Lange oplyste, at cannabis somatisk set ikke er så usundt som cigaretter, hvilket nok er lidt overraskende.

Tatoveringer - helbredsmæssige risici og forebyggelse af komplikationer. Peter Aagaard orienterede om, at Jørgen Serup er arbejdsgruppeformand, og at arbejdsgruppen desuden består af Bo Møhl, Niels Harrit, Henrik Westh, Jeppe Trolle Linnet, Eva Jacobsen, Elsa Nielsen og Ole Olsen. Rapporten forventes færdig inden sommerferien. Jørgen Serup ønsker at præsentere rapportens indhold/konklusioner på det næste rådsmøde den 13. marts.

Håndbog i sund formidling. Siff Malue Nielsen, der sammen med Ole Nørgaard har skrevet håndbogen, gav en status på projektet. Håndbogen er henvendt til journalister, men vil også være rigtig god til studerende. Håndbogen giver en introduktion til sundhedsforskning, inkl. evidenshieraki og studietyper, og giver gode råd om, hvad man som journalist skal være opmærksom på. Desuden indeholder håndbogen en komplet ordliste og en række eksempler. Rådet får den til gennemsyn, når de sidste rettelser er på plads. Det er planen at udgive den i samarbejde med Ugeskrift for Læger.

3. Vidensrådets fremtid

Formanden orienterede om hovedkonklusionerne i evalueringsrapporten fra COWI og om den videre proces. Lægeforeningen har søgt TrygFonden om 15 mio. kr. til fire år, altså mindre end TrygFondens nuværende bevilling på 17 mio. kr. til tre år. Hvis vi får det ansøgte skal der således skaffes medfinansiering andetsteds fra i den sidste del af den fireårige periode. Der forventes svar fra TrygFonden medio/slut februar. Styregruppen med Lægeforeningen, TrygFonden og Vidensrådets formandskab har desuden holdt møde med Sundhedsstyrelsen, som umiddelbart bakkede op om en fortsættelse af rådet.

Der var en kort drøftelse af, hvorvidt COWI i evalueringsrapporten havde ramt skævt i forhold til rådets målgruppe. Det blev også nævnt, at det i udgangspunktet var misforstået, at Vidensrådet skal komme med anbefalinger.

Det blev foreslået at imødegå kritikken ift. at nå længere ud til borgerne med en slags lektørordning med kommunerne, evt. på arbejdsgruppeniveau.

I forhold til finansieringen blev der på den ene side udtrykt irritation over, at det overhovedet er nødvendigt med private midler til at løfte opgaven, på den anden side blev der henvist til, at Motions- og Ernæringsrådet blev sparet væk, og at en fremtid i statsligt regi derfor ikke synes oplagt.

På spørgsmål om uafhængigheden understregede formanden, at hverken Lægeforeningen eller TrygFonden har blandet sig i Vidensrådets arbejde, hvilket heller ikke er et kritikpunkt i evalueringen.

Kommissoriet for Vidensrådet vil blive redigeret, bl.a. i forhold til de indstillingsberettigede selskaber.

Perioden for det siddende råd udløber formelt i slutningen af juni i år.

4. Oplæg og debat om kost og sundhed

Formanden havde i forbindelse med et foredrag med titlen "Kan du spise dig sund?", præsenteret på en konference med samme titel i Det Strategiske Forskningsråd, udtalt sig til pressen om kost og sundhed på en måde, som faldt nogle rådsmedlemmer for brystet. Ved rådsmødet holdt formanden en kort version af foredraget, hvor hovedpointerne blev fremhævet. De var, at der kun er meget små udsving i risikoestimaterne for kostfaktorer, som fx fibre, mættet fedt og frugt & grønts betydning for cancer og hjertekarsygdom sammenlignet med risikoestimaterne for rygning, alkohol og fysisk inaktivitet, samt at evidensen for kostens betydning for sundheden synes mere inkonsistent for kostfaktorerne, hvilket giver mulighed for, at en række aktører gør sig kloge på emnet.

De pågældende rådsmedlemmer havde flere indvendinger:

- > For folk, der hverken ryger eller drikker for meget, er kost og motion vigtig for sundheden.
- > Hvis folk ikke spiser frugt og grønt, så spiser de noget andet (usundt?).
- > Et relevant spørgsmål er måske snarere "Kan du spise dig usund?" især med henblik på social skævhed.
- > Nye tal i The Lancet fra WHO's Burden of Disease antyder at kosten har kraftigere effekt på folkesundheden end beskrevet i formandens foredrag.
- > Hovedudfordringen er formidlingen, evidensen er god nok.
- > Der er de seneste ti år sket et fald i dødsfald af hjertekarsygdom, som ikke alene kan forklares af fx ændrede rygevaner, ændret kost må også have en betydning.

Det blev foreslået at lave et projekt/en rapport om kost, og det blev desuden foreslået at hente inspiration fra bl.a. Michael Pollans "The Omnivore's Dilemma". Endvidere blev portionstørrelser, tilgængelighed, synlighed og variation nævnt. Det besluttes på næste rådsmøde 13. marts, når rådets fremtid er afgjort.

5. Konference om sund og adfærd

Formanden orienterede om programmet for konferencen 24. februar i Fællessalen på Christiansborg.

Det blev bemærket, at kost ikke indgik i oplæggene, og der blev opfordret til at tænke det ind.

Det blev også bemærket, at psykisk sygdom og muskelskeletlidelser bl.a. fylder meget på kommunalt plan.

Rådet blev opfordret til at komme med spørgsmål eller ideer, der kan tages op i debatten.

6. Aktuelle debatemner

De nationale sundhedsmål. Det blev besluttet at skrive en kronik eller lign., fx se nærmere på de 120 mio. kr. til partnerskaber, hvor der ikke er afsat midler til forskning.

Folkemøde Bornholm. Vidensrådet deltager igen i år, 12. - 15. juni, og rådet blev opfordret til at komme med forslag til temaer under hensyn til, at det primært er politikere, organisationer og medier, der deltager. Det blev foreslået at debattere forebyggelse i samfundet ved fx at se på forskellen mellem danskernes opfattelse af det gode liv og risikofaktorer, evt. med deltagelse af nogle provokerende debattører.

Det blev også foreslået tage skadesforebyggelse op sammen med idrætsorganisationerne og/eller faglige organisationer.

Mental sundhed vil også være et rigtig godt emne til Folkemødet, rapporten vil færdig til den tid, og der er fokus på emnet i de nationale mål.

Det blev foreslået at flytte mødedatoen for rådsmødet i juni, som falder sammen med Folkemødets start. Sekretariatet undersøger sagen.

7. Eventuelt

Formanden oplyste, at han og sekretariatschefen har haft møde med Politiken, som ønsker et samarbejde med Vidensrådet i forbindelse med et nyt månedligt sundhedstillæg.

Det blev bemærket, at man skulle være opmærksom på, at Vidensrådet ikke blev gidsel i forhold til annoncer for mere eller mindre suspekterede sundhedsprodukter.

Formanden takkede rådet for et godt møde og ønskede på gensyn til næste rådsmøde 13. marts.